

Mänttä-Vilppulan kaupungin Laaja hyvinvointikertomus ja - suunnitelma 2021 – 2025

Osa II – Suunnitelma vuosille 2021-2025

MÄNTTÄ-VILPPULA
TAIDEKAUPUNKI

Sisällys

OSA II Hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2021 – 2025	2
1 Johdanto	2
1.1 Hyvinvointikertomus- ja suunnitelma strategisena ja lakisääteisenä asiakirjana	2
1.2 Laajan hyvinvointisuunnitelman vastuutaho, laatijat ja valmisteluprosessi.....	3
2 Kaupunkistrategian 2022-2032 painopisteet ja linjaukset	4
3 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat.....	5
4 Laaja hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2021 - 2025.....	6
4.1 Elintavoilla fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia.....	10
4.2 Osallisuus, yhteisöllisyys ja vaikuttaminen.....	14
4.3 Hyvinvointia kulttuurista.....	16
4.4 Viihtyisä ja turvallinen..... elinympäristö.....	16

OSA II Hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2021 – 2025

1 Johdanto

1.1 Hyvinvointikertomus- ja suunnitelma strategisena ja lakisääteisenä asiakirjana

Laaja hyvinvointikertomus ja hyvinvointisuunnitelma toimivat ohjaavana asiakirjana kaikkia kuntalaisia koskevan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Valtuustokausittain laadittava Laaja hyvinvointisuunnitelman tehtävänä on toimia Mänttä-Vilppulan kaupunkistrategian hyvinvointia edistävien toimenpiteiden toimeenpanon välineenä.

Laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021-2025 laaditaan Mänttä-Vilppulassa kahtena erillisenä dokumenttina.

Keväällä 2022 valmisteltiin Laaja hyvinvointikertomus 2017-2021 Osa I, jonka perusteella tunnistetut painopisteet ja kehittämiskohteet tuodaan nyt käsillä olevaan 2021–2025 hyvinvointisuunnitelmaan Osa II.

Hyvinvointisuunnitelmassa hyödynnetään lisäksi Pirkanmaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2021-2024 ehdotuksia kuntatason hyvinvointityön painopisteistä ja toimeenpanosuunnitelmasta.

Suunnitelman ja vuosittaisen raportoinnin avulla varmistetaan hyvinvointityön toteutuminen kaupungin järjestämissä palveluissa ja seurataan toimenpiteiden vaikuttavuutta. Toimintaa muutetaan ja kehitetään arvioiden pohjalta ja laaditaan vuosikohtainen tarkennettu hyvinvointisuunnitelma. Toiminnan toteutumista arvioidaan vuosittain tavoitteille asetettujen mittareiden avulla.

Hyvinvointikertomusta ohjaavat arvot, lait ja asiakirjat

Hyvinvointityön perusta on Kuntalaissa (410/2015), jonka 1 §:n mukaan kunnan tarkoituksena on asukkaidensa hyvinvoinnin ja alueensa elinvoiman edistäminen sekä asukkaiden palvelujen järjestäminen taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) säädetyin lain 6 § mukaan kunnan on seurattava asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia sekä

niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin. Lisäksi kunnan tulee seurata kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Terveydenhuoltolaissa säädetään myös hyvinvointityön toimijoista ja terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahojen nimeämisestä. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä muiden kunnassa olevien julkisten tahojen sekä yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

Väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen lainsäädännöllinen pohja ulottuu myös Liikuntalakiin (390/2015 1 §), jonka tavoitteena on mm. eri väestöryhmien liikkumisen ja liikunnan harrastamisen edistäminen, väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä edistää fyysisen toimintakyvyn ylläpitämistä ja parantamista. Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019 7-8 §) korostaa niin eri kunnan toimialojen yhteistyötä kuin kulttuuritoiminnan tiedon tuottamista ja kulttuuritoiminnan arviointia myös osana terveydenhuoltolain 12 §:n terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan (Kuntalaki 37 §) asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoittimia.

1.2 Laajan hyvinvointisuunnitelman vastuutaho, laatijat ja valmisteluprosessi

Mänttä-Vilppulan kaupunginhallitus (30.08.2021 §251) päätti nimetä hyvinvointiryhmään kaupunginjohtajan nimeämän johtoryhmän, palveluohjaajan, jolla on hyvinvointikoordinaation tehtävä, työllisyyspalvelupäällikön, nuorisopalvelupäällikön ja liikuntapalvelupäällikön ja luottamushenkilöiden edustajan. Kaupunginhallitus päätti kutsua hyvinvointiryhmän jäseniksi Mäntänvuoren Terveys Oy:n ohjausryhmän Mänttä-Vilppulan edustajat ja Mäntänvuoren Terveys Oy:n nimeämät edustajat.

Laaja hyvinvointisuunnitelma 2021-2025 on laadittu monialaisen työryhmän kesken syksyn 2022 aikana Mänttä-Vilppulan uuden kaupunkistrategian 2022-2032 valmistuessa.

Päätöksentekoon Hyvinvointisuunnitelma 7.12.2022 ja Kaupunginhallitus 19.12.2022, Kaupunginvaltuusto tammi-helmikuu 2023.

2 Kaupunkistrategian 2022-2032 painopisteet ja linjaukset

Mänttä-Vilppulan kaupunkistrategian 2022-2023 laadinta aloitettiin keväällä 2022 ja siihen osallistui kunnan luottamushenkilöt ja kunnan johtoryhmä. Strategia kävi kaksi kertaa lausuntokierroksella kuntalaisilla kevään 2022 ja syksyn 2022 aikana.

Mänttä-Vilppulan kaupungin toimintaa ja kehittämistä ohjaaviksi arvoiksi muodostui

Rohkeasti, Luovasti, Yhdessä

Visioksi 2032, eli tahtotilaksi minne tähdätään, muodostui

”Sujuvaa elämää ja elinvoimaa kansainvälisessä kulttuurin keskuksessa”

Mänttä-Vilppulan kaupunkistrategia on kaupungin kehittämissuunnitelma. Strategia koostuu kolmesta päämäärästä, jotka pyritään saavuttamaan.

1. TALOUDELLISESTI TASAPAINOINEN SEUTUKAUPUNKI

- Tasapainoinen talous kaiken päätöksenteon ja toiminnan taustalla
- Palveluiden ja investointien kehittäminen taloudellisesti kestäväällä tavalla
- Uudistuvan kaupunkikonsernin mukainen toimintaympäristö

Mittareina: Tilikauden tulos ja vuosikate, Lainat ja vastuut/ asukas ja lainanhoitokate, Konsernin yli- ja alijäämä, Konsernin omavaraisuusaste

2. YHTENÄINEN JA YHTEISÖLLINEN TAIDEKAUPUNKI

- Yksi yhtenäinen kaupunki taajamien ja kaupunginosien perustana
- Vahva Taidekaupunki –brändi
- Turvallisuus osa arkea
- Kaupungin eri toimijoiden, sidosryhmien ja kumppaneiden välinen tiivis yhteistyö kaupunkilaisten hyvän elämän mahdollistajana

3. ELINVOIMAINEN JA OSAAVA KOULUTUSKAUPUNKI

- Kehittyvä ja osallistava koulutusympäristö osaamisen tarpeisiin
- Yritysmyönteinen ajattelutapa – yrityspalveluiden kehittäminen elinvoiman ja hyvinvoinnin veturina
- Monipuolisen asumisen mahdollistaja
- Kaupunki – vetovoimainen työnantaja

3 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Seuraavat hyvinvoinnin edistämisen ohjelmat ja suunnitelmat ovat poikkihallinnollisia yhteistyössä toteutettavia.

- Mänttä-Vilppulan kaupunkistrategia 2016 – 2023
- Sosiaali- ja terveyspalveluiden Pirsote-kehittämisohjelmat
 - Perusterveydenhuollon avovastaanottotoiminnan toiminnallinen muutos
 - Sosiaalihuollon toiminnallinen muutos
 - Lapsi- ja perhepalveluiden toiminnallinen muutos
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnallinen muutos
 - Kuntoutuksen toiminnallinen muutos
 - Peruspalveluiden digitalisaatio
- Varhaiskasvatussuunnitelma (sivistyspalvelut)
- Perusopetuksen ja Mäntän lukion opetussuunnitelmat (sivistyspalvelut)
- Harrastamisen Suomen malli -ohjelma (sivistyspalvelut)
- Taidekaupungin kulttuurikasvatusohjelma varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle (Kulttuuripuu 2021-2024) (sivistyspalvelut)
- Kulttuuristrategia 2019-2029 (kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut)
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2021-2024 (kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut)
- Koulujen ja kirjaston yhteistyösuunnitelma sekä laaja yhteistyö- ja palvelutarjonta kaikenikäisille (kirjastopalvelut)
- Liikkuva aikuinen -ohjelma, yli 65-vuotiaiden kuntosalikortti, Ulkoiluvuosi 2021, kuntokortit aikuisille, uimahallin kampanjat mm. aikuisille ja maahanmuuttajille (liikuntapalvelut)
- Työllisyyden edistämisen kuntakokeilun Pirkanmaan ja Ylä-Pirkanmaan suunnitelmat, nuorille kohdennetut hankkeet (työllisyys- ja kasvupalvelut)
- Mänttä-Vilppulan kaupungin investointiohjelma (tekniset palvelut)
- Taidekaupunki Mänttä-Vilppulan elinkeinostrategia 2017–2026 (MW-Kehitys ja Yrke Kiinteistöt)

4 Laaja hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2021 - 2025

Mänttä-Vilppulan kaupunkistrategia ohjaa kaupungissa toteutettavaa hyvinvointityötä. Strategiatyön pohjana on käytetty mm. Hyvinvointikertomuksen hyvinvointi-indikaattoreiden perusteella tunnistettuja painopisteitä. Laaja hyvinvointisuunnitelma toimii Mänttä-Vilppulan kaupunkistrategian hyvinvointia edistävien painopisteiden ja hyvinvointikertomuksesta johdettujen kehittämiskohteiden toimeenpanon välineenä.

Laajassa hyvinvointisuunnitelmassa hyödynnetään myös Pirkanmaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2021-2024 ehdotuksia kuntatason hyvinvointityön painopisteistä ja toimeenpanosuunnitelmasta. Alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa ovat myös kuvattuna arviointimittarit sekä yksityiskohtaisemmat tavoitteet, joita kunnat voivat hyödyntää.

Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnalta Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Kunnat ja hyvinvointialue toimivat jatkossa yhteistyössä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunta ja hyvinvointialue tekevät keskinäisen sopimuksen yhdyspintatyöstä.

Kunta vastaa jatkossakin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä mm. varhaiskasvatuksen, opetuksen, nuoriso- kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sekä työllisyyden edistämisen osalta.

Hyvinvointialueen järjestämiä julkisia palveluja ovat esimerkiksi perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, sosiaalihuolto, hammashoito, mielenterveys- ja päihdepalvelut, vammaispalvelut ja ikääntyneiden asumispalvelut. Hyvinvointialueen tavoitteina on:

- turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut hyvinvointialueella asuville,
- parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta,
- kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja,
- turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti,
- vastata ikääntymisen ja syntyvyyden laskun aiheuttamiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.

Mänttä-Vilppulan v. 2021-2025 Hyvinvointikertomuksesta hyvinvointi-indikaattoreiden (2017-2021) perusteella tunnistetut painopisteet ja kehittämiskohteet sekä arvioinnissa hyödynnettävät mittarit

- 1) Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen monitoimijaisena yhteistyönä** erityisesti **työikäisten ja ikäihmisten aktivoiminen** mukaan toimintaan koronan jälkeen.

Mittarit: osallisuusindikaattori kuntalaiskyselyllä, osallistujamäärät mm. foorumeihin ja yhteistyötapaamisiin.

- 2) Omaehtoisen liikunnan edistäminen työikäisillä, lapsilla ja nuorilla** - tuki- ja liikuntaelinsairauksia esiintyy paljon, liikkuminen vähentynyt, ylipaino lisääntynyt. *Mittarit: työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuus (hyte-kerroin), tuki- ja liikuntaelinsairausindeksi, kouluterveyskysely, move-mittaukset.*

- 3) Kaikkien ikäryhmien mielen hyvinvoinnin ja päihteettömän elämäntavan edistäminen** psyykinen kuormitus ja yksinäisyys lisääntynyt, mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saavien osuus suuri.

Mittarit: kouluterveyskysely, mielen hyvinvoinnin WMH-mittari sekä päihdekysely kuntalaiskyselyllä, mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saavien osuus, työkyvyttömyyseläkkeellä 25-64 v % (hyte-kerroin).

- 4) Kulttuurin hyvinvointia edistävien palveluiden ja palveluohjausmallien kehittäminen**

Mittarit: THL:n osallisuusindikaattorikyselyn tulokset, vuosittaisten tapahtumien ja osallistujien määrä.

- 5) Työurien pidentäminen ja osatyökykyisten työllistymisen helpottaminen**

Mittari: työkyvyttömyyseläkkeellä 25-64 v % (hyte-kerroin) Työttömyysasteen seuranta nuorten ja ikääntyvien osalta

- 6) Koulutukseen pääsyn edistäminen nuorilla**

Mittari: Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat (hyte-kerroin)

- 7) Nuorten hyvinvoinnin tukeminen kouluissa ja vapaa-ajalla monialaisena yhteistyönä** - ruokailutottumukset, liikkuminen, osallisuus, mielen hyvinvointi, lukutaito

Mittarit: ylipaino % 8 ja 9. luokan oppilaista (hyte-kerroin), Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista (hyte-kerroin).

8) Ikäihmisten toimintakyvyn (sekä esteettömyyden) edistäminen

Mittarit mm. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 v täyttäneillä (hyte-kerroin).

9) Kaupunkiympäristön viihtyvyyden ja turvallisuuden edistäminen – hyvät arkiympäristöt

10) Kaupungin liikenneyhteyksien parantaminen - seudullinen ja sisäinen joukkoliikenne, seudulliset liikenneyhteydet

11) Kaupungin vetovoiman edistäminen asuinkuntana

Kaupunkistrategian hyvinvointia tukevat painopistealueet

Yhtenäinen ja yhteisöllinen taidekaupunki

- Yksi yhtenäinen kaupunki taajamien ja kaupunginosien perustana
- Turvallisuus osa arkea
- Kaupungin eri toimijoiden, sidosryhmien ja kumppaneiden välinen tiivis yhteistyö kaupunkilaisten hyvän elämän mahdollistajana

Elinvoimainen ja osaava koulutuskaupunki.

- Kehittyvä ja osallistava koulutusympäristö osaamisen tarpeisiin
- Yritysmuotoinen ajattelutapa – yrityspalveluiden kehittäminen elinvoiman ja hyvinvoinnin veturina
- Monipuolisen asumisen mahdollistaja
- Kaupunki – vetovoimainen työnantaja

Pirkanmaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2021-2024 kunnille asetetut painopisteet

- 1) elintavoilla fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia
- 2) osallisuus ja vaikuttaminen
- 3) turvallinen elinympäristö
- 4) vaikuttavat palvelut

Lopputuloksena edellä kuvattujen painopisteiden yhteensovittamisesta johdetaan

Mänttä-Vilppulan hyvinvointisuunnitelman 2021 – 2025 painopisteet

- 1 Elintavoilla fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia
- 2 Osallisuus, yhteisöllisyys ja vaikuttaminen
- 3 Hyvinvointia kulttuurista
- 4 Viihtyisä ja turvallinen elinympäristö

Painopisteet jakautuvat yksityiskohtaisempiin tavoitteisiin

Painopistealueet	Tavoitteet
Elintavoilla fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lisätään lasten ja nuorten ruokailoa ja parannetaan ruokatottumuksia 2. Tuetaan vanhemmuutta 3. Parannetaan ikäihmisten toimintakykyä 4. Mahdollistetaan hyvinvointia ja terveyttä edistäviä valintoja 5. Työurien pidentäminen ja osatyökykyisten työllistymisen helpottaminen 6. Edistetään kuntalaisten päihteetöntä elämäntapaa sekä ehkäistään ja vähennetään päihdehaittoja 7. Edistetään omaehtoista liikkumista
Osallisuus, yhteisöllisyys ja vaikuttaminen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vaikutetaan päätösten ennakkoarviointimenettelyyn (EVA) kautta 2. Edistetään sosiaalista osallistumista 3. Edistetään yhteiskehittämisen menetelmien käyttöä 4. Otetaan käyttöön vaikuttavat toimintamallit
Hyvinvointia kulttuurista	<ol style="list-style-type: none"> 1. Toteutetaan kulttuurikasvatusohjelmaa varhaiskasvatuksesta 2. asteelle 2. Kehitetään kulttuurin hyvinvointia ja osallisuutta edistäviä palveluita ja palveluohjausta
Viihtyisä ja turvallinen elinympäristö	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kehitetään kaupunkiympäristön viihtyisyyttä 2. Toteutetaan taajamien lähiympäristöjä esteettömiksi ja turvallisiksi sekä liikkumiseen ja osallisuuteen kannustaviksi 3. Edistetään kestävästä liikkumisesta 4. Tuetaan asumisen kehittämistä huomioiden ikäihmiset ja erityisryhmät 5. Edistetään joukkoliikennettä ja taajamien välisen lähiliikenteen toteutumista

Hyvinvointisuunnitelman 2021 - 2024 Painopisteet, tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot ja arviointimittarit millä toimintaa arvioidaan:

PAINOPISTEET	TAVOITTEET	MITTARIT
ELINTAVOILLA FYYSISTÄ JA PSYYKKISTÄ HYVINVOINTIA	<p>1. Lisätään lasten ja nuorten ruokailoa ja parannetaan ruokatottumuksia</p> <p>Otetaan peruskouluissa käyttöön valtakunnallisissa varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmissa kuvattu ruokakasvatus</p> <p>Kouluruokailusuositus koululounaan ja välipalojen järjestämisessä toteutuu kaikissa kouluissa</p> <p>2. Tuetaan vanhemmuutta Tuetaan lapsiperheitä monialaisella yhteistyönä</p> <p>Vanhemmuutta tukevia käytäntöjä: Perhekeskusmallin mukainen toiminta</p> <p>Vahvistetaan Luo luottamusta, suojele lasta –toimintamallia</p> <p>3. Parannetaan ikäihmisten toimintakykyä</p> <p>Lisätään ikäihmisten liikkumisaktiivisuutta: Kuntosalin käytön mahdollistaminen myös ikäihmisille.</p> <p>Liikuntareseptin käyttöönotto yhteistyössä liikuntapalveluiden ja hyvinvointialueen kanssa</p> <p>Asiakkaiden mielipiteiden huomioiminen ruoan tarjonnassa</p> <p>Tarjotaan ja kehitetään etä -digi ja mobiilipalveluiden ohjausta ja neuvontaa</p>	<p>Peruskoulun päivittäin kouluateriaa syövien osuus kasvaa(kouluterveyskysely)</p> <p>Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista/ osuus laskee (Hyte-kerroin)</p> <p>TEAvisari/peruskoulu/kouluruokailusuositus tavoite 10/10 (Hyte-kerroin)</p> <p>Mallien mukaiset toiminnot ovat käynnissä</p> <p>Käydyt keskustelut / lukumäärä</p> <p>Maksuttomien kuntosalikorttien lukumäärä kasvaa (yli 65-v)</p> <p>Reseptien vastaanoton seuranta kaupungin liikuntapalveluissa: toteutuneiden ohjauskäyntien määrä/kk</p> <p>Asiakaskysely</p> <p>Kunnassa on tarjolla digitaalista lähitukea</p>

	<p>4. Mahdollistetaan hyvinvointia ja terveyttä edistäviä valintoja</p> <p>Kaikki ikäryhmät</p> <p>Pidetään yllä ja kehitetään Hyvinvointia elintavoilla - elintapatarjotinta kaupungin nettisivuilla ja tiedotetaan palvelutarjottimen sisällöstä aktiivisesti</p> <p>Elintapaohjauksen palvelumallien kehittäminen yhteistyössä hv-alueen kanssa</p> <p>Lapset, nuoret ja perheet</p> <p><i>Lasten ja nuorten harrastustoiminnan mahdollistaminen:</i></p> <p>Mahdollistetaan vähävaraisten perheiden, lasten ja nuorten harrastaminen urheiluseuroissa ja tukipalveluissa</p> <p>Kartoitetaan, miten jokaiselle lapselle ja nuorelle taataan mahdollisuus vähintään yhteen harrastukseen ja toteutetaan Harrastamisen Suomen mallin mukaista ohjelmaa. Lisäksi Sivistyslautakunta on asettanut tavoitteeksi, että jokaisella perusopetuksen oppilaalla on vähintään yksi harrastus v. 2023</p> <p><i>Koulua käymättömien nuorten tukeminen sekä</i></p> <p><i>Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten tukeminen</i></p> <p><i>Kouluhyvinvoinnin edistäminen ja kiusaamisen vähentäminen:</i> Hyvinvointitaidot osaksi koulun arkea; Hyvinvointitaitojen opetuksen</p>	<p>Toteutuu/ ei toteudu</p> <p>Toteutuu/ei toteudu</p> <p>Harrastustakuun toteutuminen ja seuranta oppilaskyselyiden yhteydessä</p> <p>Toteuman ja määrein seuranta</p> <p>Kerhoihin osallistuvien määrä, kerhojen määrä ja huoltajapalaute sekä koulujen oppilashyvinvointiryhmän arvio toteutumisesta</p> <p>Koulupoissaolojen ja koulupudokkaiden määrä sekä Koulutuksen ulkopuolelle jääneet, 17—24-vuotiaat %, (hyte-kerroin) määrä vähenee</p> <p>Suunnitelma valmis kyllä/ei, Lasten ja nuorten koettu tyytyväisyys elämään (THL:n kouluterveyskysely)</p>
--	--	---

	<p>opetussuunnitelman valmistelu ja työskentely sen mukaan lasten ja nuorten palveluissa</p> <p>Kiusaamisen vastaisen ohjelman (Kaikki mukaan -ohjelma (KaMu) hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa</p> <p>Verso-vertaissovittelun mallin käyttöönotto varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa kaikissa yksiköissä liittyen kiusaamiseen ja osallisuuteen</p> <p>Nuorten työllistymisen ja elämänhallinnan tukeminen</p> <p>Työllisyyden kuntakokeilun myötä nuorten parempi tavoittaminen, tehostettu yksilöohjaus ja tuki.</p> <p>Nuorten työllistymisen edistäminen paikallisten yrittäjien ja koulujen kanssa.</p> <p>Tukea tarvitsevien nuorten tavoittaminen osallisuutta ja elämänhallintaa sekä työllistymistä edistäen (Starttivalmennusryhmä 18-28 vuotiaille)</p> <p>5.Työurien pidentäminen ja osatyökykyisten työllistymisen helpottaminen</p> <p>Täsmätyön mallintaminen ja käyttöönotto kohtaanto-ongelman helpottamiseksi</p> <p>Työhyvinvoinnin ja taukoliikunnan/liikunta-aktiivisuuden edistäminen työpaikoilla - kampanjat</p>	<p>Ilmoitettujen kiusaamistapauksien määrän lasku (THL:n kouluterveyskysely) ja Kiva-koulu oppilaskyselyn tulokset koulukohtaisesti</p> <p>Toimintamalli käytössä kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä ja perusopetuksessa</p> <p>Nuorten työttömyyden lasku ja aktivointiasteen nousu</p> <p>Positiivisten siirtymien määrä</p> <p>Sovari-kysely</p> <p>Toteutuu/ ei toteudu Työkyvyttömyyseläkkeellä 25-64 v % (hyte-kerroin).</p> <p>Työttömyysasteen seuranta nuorten ja ikääntyvien osalta</p> <p>Toteutuu/ei toteudu</p>
--	--	--

	<p>6. Edistetään kuntalaisten päihteetöntä elämäntapaa sekä ehkäistään ja vähennetään päihdehaittoja</p> <p>Kunnassa on moniammatillinen Ehkäisevän päihdetyön (EPT) rakenne vastuutuksineen ja yhteistyö on sujuvaa</p> <p>Tutkittuun tietoon ja hyviin käytäntöihin perustuvaan Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman kokoaminen, käytäntöjen kehittäminen ja toimenpiteiden toimeenpano kaikilla palvelualueilla. Tarkemmat tavoitteet toimenpiteineen kuvataan Ehkäisevän päihdetyön suunnitelmassa</p> <p>Ankkuri-toiminnan käyttöönotto (moniammatillisen tiimin toiminta nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä rikosten ennalta ehkäisyksi)</p> <p>7.Edistetään omaehtoista liikkumista</p> <p>Suunnitellaan ja toteutetaan terveysliikunnan edistämistoimia kaupungissa toteuttamalla Liikuntasuunnitelma ja hyvinvointikysely</p> <p>Edistetään kuntalaisten ulkona liikkumista ja tietoutta liikkumiskohteista (Taidekaupunki liikkuu)</p> <p>Kehitetään arjen liikuntapaikkoja: Arjen liikuntapaikat - investointihankeen toteutuminen.</p> <p>Turvataan lähiliikuntapaikkaverkostoa koko kunnan alueella</p>	<p>Toteutuu/ei toteudu</p> <p>Toimenpiteiden toteutuminen - toteutuu/ei toteudu</p> <p>Päihdekysely kuntalaisille sekä THL:n kouluterveyskysely</p> <p>Toteutuu/ ei toteudu</p> <p>Suunnitelman toteuttaminen ja hyvinvointikysely kuntalaisille/ liikunta-aktiivisuus kasvaa</p> <p>Ulkoliikuntapaikkojen kunto ja palaute sekä aktiivisuus verkkokanavissa</p> <p>Toteutuu/ei toteudu</p> <p>Ylläpito ja laitteiden uusinta</p>
--	---	---

	<p>Edistetään uimahalli ja kuntosalien aktiivista käyttöä</p> <p>Lisätään liikuntaa lapsille ja nuorille</p> <p>Varhaiskasvatusyksiköt ovat mukana Liikkuva varhaiskasvatus – ohjelmassa ja koulut ovat mukana Liikkuva koulu -toiminnassa</p> <p>Kouluilla tarjotaan monipuolisesti liikuntamahdollisuuksia koulupäivän aikana.</p> <p>Koulun välitunneilla järjestetään ohjattua liikuntaa Harrastamisen Suomen mallin kerhotoimintaa soveltaen.</p>	<p>Käyttäjämäärien seuranta</p> <p>Kaikki koulut ovat liikkuvia kouluja</p> <p>TEA-viisari Peruskoulu/Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit tavoite (100)</p> <p>Seurataan fyysistä toimintakykyä Move-mittarilla 5. ja 8. luokkalaisilla</p>
<p>OSALLISUUS, YHTEISÖLLISYYS JA VAIKUTTAMINEN</p>	<p>1.Vaikutetaan Ennakkovaikutusten arviointimenettelyn (EVA) kautta</p> <p>Kirjallisen toimintaohjeen laatiminen EVA:n toteuttamisesta</p> <p>Lautakuntapäätösten valmistelussa käytetään ennakkoarviointimenetelmiä. (esim. Lapsivaikutusarvio-ohje, yritysvaikutusarvio-ohje)</p> <p>Järjestöjen osallistuminen kunnan EVA-menettelyyn. Kunta kutsuu järjestöt koolle säännöllisesti ja tavoitteellisesti.</p> <p>2. Edistetään sosiaalista osallistumista</p> <p>Kuntalaisen osallisuuden kokemuksen ja mielen hyvinvoinnin kasvaminen</p>	<p>Toimintaohje laadittu ja EVA otettu käyttöön (TEA viisari/Kuntajohto/Johtaminen) kyllä/ei</p> <p>(TEA viisari/Kuntajohto/Johtaminen) Kuinka monen päätöksen osalta on hyödynnetty EVA:a Ei/joillakin toimialoilla/kaikessa kunnan toiminnassa</p> <p>toteutuu/ei toteudu</p> <p>THL:n osallisuusindikaattori kuntalaiskyselynä</p>

	<p>Yhteisöllisyyden edistäminen yhdessä yhdistysten ja kuntalaistoimijoiden kanssa (sisältää erilaisten, mukaan lukien sähköisten, osallistumismenetelmien kehittämisen ja käyttöönoton)</p> <p>Työkäisten ja ikäihmisten aktivoiminen toimintaan (yhdessä järjestöjen kanssa)</p> <p>Edistetään järjestökentän toimijoiden yhteistyötä foorumikokouksilla: järjestöfoorumin, seurafoorumin sekä kulttuuri- ja matkailufoorumin aktiivinen toiminta</p> <p>3. Edistetään yhteiskehittämisen menetelmiä</p> <p>Kunnan Hyvinvointityöryhmän ja Ehkäisevän päihdetyön ryhmän toimintaan osallistuu nuorisovaltuuston ja vanhus- ja vammaisneuvoston jäsen</p> <p>Hyödynnetään kokemusasiantuntijoita ja asiakasraateja kunnan palvelujen suunnittelussa</p> <p>Kehitetään kunnan palveluiden/ hankkeiden suunnittelussa osallistavaa suunnittelua (erityisesti vapaa-aika-, liikunta- ja kulttuuripalvelut) huomioiden kaikki ikäryhmät</p> <p>4. Otetaan käyttöön vaikuttavat toimintamallit</p> <p>Kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa (talousarvio) on määritetty kuntalaisten osallisuuden</p>	<p>Osallisuusohjelma käytössä, kyllä/ei (TEA-viisari/Kuntajohto/Osallisuus)</p> <p>Ikäihmisten alennusliput, yhteisöllisten ja maksuttomien tapahtumien määrä, työkäisten liikkumisen seuranta Avustusverkkomittari, kansalaisopiston harrastajamäärä</p> <p>Kokoukset kpl/vuosi</p> <p>TEA-viisari/Kuntajohto/osallisuus: Kyllä/ei</p> <p>Toteutuu/ei toteudu krt/vuosi</p> <p>Toteutuu/ei toteudu krt/vuosi</p> <p>(TEAviisari/Kuntajohto/Sitoutuminen: Kyllä/ei) (Hyte-kerroin)</p>
--	---	--

	edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet	
HYVINVOINTIA KULTTUURISTA	<p>1.Toteutetaan kulttuurikasvatusohjelmaa varhaiskasvatuksesta 2. asteelle</p> <p>Kulttuuripuu-ohjelma on osa koulupäivää ja osallistuminen on oppilaille maksutonta yhdenvertaista, osallistavaa ja luovuutta edistävää kulttuurikasvatusta.</p> <p>Yhteinen vuosittain päivitetty Kulttuuripuu-ohjelma varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa, lukiassa ja ammatillisessa opetuksessa.</p> <p>2.Kehitetään kulttuurin hyvinvointia ja osallisuutta edistäviä palveluita ja palveluohjausta</p> <p>Luodaan kulttuurihyvinvoinnin palveluohjaukseen lähetemallit hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Tavoitteena lisätä palveluihin osallistuvien määrää, heidän osallisuuden kokemusta ja mielen hyvinvointia</p> <p>Kulttuurisen vapaaehtoistyön kehittäminen /Kulttuuriluotsitoiminta</p> <p>Yhteisöllisten ja avoimien kaupunki- ja kylätapahtumien toteuttaminen yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa</p>	<p>Yhteistyökumppanien määrä / kpl Osallistumismäärät / kpl</p> <p>Ohjelman toteutuminen opetussuunnitelmissa / kpl</p> <p>Yhteislähetemallien määrä hva:n kanssa / kpl Lähettemallien käyttöasteen seuranta / % THL:n osallisuusmittari</p> <p>Toteutuu/ ei toteudu</p> <p>Vuosittaisten avoimien tapahtumien ja osallistujien määrä</p>
VIIHTYISÄ JA TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ	<p>1. Kehitetään kaupunkiympäristön viihtyisyyttä</p> <p>Kehitetään Myllyrannan aluetta (mm. Suulin tapahtumakohteen peruskorjaus, matkailuautoalue, leikkipuisto sekä uimaranta-alue)</p>	<p>Suunnitelman laadinta kyllä/ei Toteutetut toimenpiteet</p>

	<p>Julkisten kaupunki- ja puistoalueiden viihtyvyyden ja siisteyden edistäminen yhdessä kaupungin ja kuntalaisten kanssa</p> <p>2. Toteutetaan taajamien lähiympäristöjä esteettömiksi ja turvallisiksi sekä liikkumiseen ja osallisuuteen kannustaviksi</p> <p>Edistetään ympäristön turvallisuutta ja esteettömyyttä muokkaamalla perusparannusten yhteydessä julkisia tiloja ja liikuntapaikkoja ym. sekä kaupungin internet-sisältöjä mahdollisimman saavutettaviksi</p> <p>Esteettömistä lähiliikuntareiteistä tiedottaminen</p> <p>Turvallisen lähiympäristön mahdollistaminen: Poliisin ja turvapaikallisten kanssa tehtävän yhteistyön edistäminen yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Turvallisuussuunnitelmien päivittäminen ja jalkauttaminen</p> <p>3. Edistetään kestävästä liikkumisesta</p> <p>Kävelyn ja pyöräilyn edistämistoimet: Pyöräreittien kartoitus ja markkinointi</p> <p>Kampanjat kävelyn ja pyöräilyn suosimiseen</p> <p>4. Tuetaan asumisen kehittämistä huomioiden ikäihmiset ja erityisryhmät</p> <p>Ikärakenteen ja erityisryhmien huomioiminen asumistuotannossa. Asumisohjelman päivittäminen tietyin osin.</p> <p>Ikäihmisten asuntojen kehittämishankkeen (Pieskantie-</p>	<p>Tehdyt toimenpiteet</p> <p>Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksojen määrä 65 v täyttäneillä vähenee (Hyte-kerroin)</p> <p>Tehdyt toimenpiteet</p> <p>Toteutuu /ei toteudu tehdyt toimenpiteet</p> <p>Kunnassa on asetettu kestävyystavoitteita kestävästä liikkumisesta (esim. julkisen liikenteen, kävelyn ja pyöräilyn suosiminen) (TEAvisari/Kuntajohto/Sitoutuminen)</p> <p>Asumisohjelma päivitetty</p> <p>Pieskantie-Akanvirta alueen toteutuminen kyllä/ei</p>
--	---	--

	<p>Akanvirta 2021) suunnittelu ja toteuttaminen</p> <p>5. Edistetään joukkoliikennettä ja taajamien välisen lähiliikenteen toteutumista</p> <p>Liityntäpysäköinnin kehittäminen (Ratakatu-Virkamiehenkatu)</p> <p>Seudullisen ja lähiliikenteen kehittäminen</p> <p>Lähijunaliikenteen (kiskobussi) edistäminen rataosuudella Kolho-Vilppula-Tampere</p>	<p>Suunnitelman laadinta kyllä/ei Toteutetut toimenpiteet</p> <p>Seudullisten yhteyksien säilyminen kyllä/ei</p> <p>Palveluliikenteen asiakasmäärien kehitys</p> <p>Junavuorojen säilyminen ennallaan kyllä/ei</p>
--	---	--

